

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
25 juli 2018
Ons kenmerk
TIS/U201800620
Lbr. 18/044
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
3

Onderwerp
Aanpassing Model Archiefverordening 2017

Samenvatting

De model Archiefverordening 2017 is aangepast naar aanleiding van suggesties die zijn ontvangen van gemeenten, het Landelijk Overleg van Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI) en de Brancheorganisatie Archiefinstellingen Nederland (BRAIN). De aanpassingen hebben betrekking op het verduidelijken van het arrangement voor het toezicht op de niet naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden in gevallen waarbij geen archivaris is benoemd en de opname van particuliere archieven in de archiefbewaarplaats. Daarnaast is de Model Archiefverordening 2017 geactualiseerd in verband met het afsluiten van het toezichtdomein op Waarstaatjegemeente.nl.

Aan de leden**Datum**

25 juli 2018

Ons kenmerk

TIS/U201800620

Lbr. 18/044

Telefoon

070 373 83 93

Bijlage(n)

3

Onderwerp

Aanpassing Model Archiefverordening 2017

Geacht college en gemeenteraad,

De Archiefwet 1995 (hierna: Archiefwet) regelt de wijze waarop archiefbescheiden dienen te worden beheerd. Volgens artikel 30 van de Archiefwet zijn gemeenten verplicht een verordening over het archiefbeheer vast te stellen. Bij brief van 8 mei 2017 (ECIB/U201700314) hebben wij u de model Archiefverordening 2017 en aanhangende modelbesluiten aangeboden, die in samenspraak met een werkgroep bestaande uit deskundigen van gemeenten en van provincies waren ontwikkeld. De model Archiefverordening hebben wij thans aangepast naar aanleiding van suggesties die zijn ontvangen van gemeenten, het Landelijk Overleg van Provinciale Archiefinspecteurs (LOPAI) en de Brancheorganisatie Archiefinstellingen Nederland (BRAIN). Deze suggesties hadden met name betrekking op het verduidelijken van het arrangement voor het toezicht op de niet naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archiefbescheiden in gevallen waarbij geen archivaris is benoemd en de opname van particuliere archieven in de archiefbewaarplaats.

Daarnaast is de Model Archiefverordening 2017 geactualiseerd in verband met het afsluiten van het toezichtdomein op Waarstaatjegemeente.nl. U bent op 20 december 2017 over dit besluit geïnformeerd. De redenen hiervoor zijn dat het systeem (de software) niet meer voldoet aan de huidige eisen, het gebruik van dit onderdeel van Waarstaatjegemeente.nl ver achterblijft bij de verwachtingen en anders heeft uitgepakt dan oorspronkelijk was beoogd. Het artikel dat betrekking had op beschikbaarstelling van gegevens voor verantwoording, toezicht en publicatie is tegen deze achtergrond uit de Model Archiefverordening 2017 geschrapt.

Hierbij treft u de aangepaste Model Archiefverordening 2017 aan. Een aantal bepalingen is als 'facultatief' aangemerkt; deze bepalingen zijn te herkennen aan de cursieve tekst.

Artikel 2 is aangevuld met een facultatief eerste lid waarin de gemeentesecretaris als toezichthouder aangewezen wordt. Dit lid kan worden overgenomen als B&W geen gediplomeerde gemeentearchivaris willen benoemen. Overigens is het niet de bedoeling dat de secretaris zelf het verslag over het toezicht opstelt. Overeenkomstig het advies in de [Handreiking voor verantwoording van de Archiefwet 1995 volgens Kritische Prestatie Indicatoren \(KPI's\)](#) (april 2013), die wij samen met het LOPAI hebben opgesteld, is het aan de secretaris om een toezichtverslag in te kopen bij een deskundige, bij voorkeur een (gediplomeerde) archivaris, de auditdienst of een commercieel bedrijf, of zich te laten bijstaan bij het opstellen van het verslag door bijvoorbeeld een functionaris kwaliteitsbeleid. Daarbij merken wij voor wat betreft het derde lid op dat de gemeentesecretaris uitsluitend advies kan uitbrengen aan burgemeester en wethouders.

Gemeenten die wel beschikken over een gediplomeerde gemeentearchivaris dienen, voor zover noodzakelijk:

- a) te kiezen voor 'artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet' in de aanhef;
- b) het facultatieve eerste lid in artikel 2 (artikel I, onderdeel A, van het model raadsbesluit) niet over te nemen en het tweede en derde lid van dit artikel te nummeren als eerste en tweede lid, alsmede te verwijzen naar 'eerste lid' in de tweede alinea en 'tweede lid' in de laatste alinea van de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2, daar waar nu verwezen wordt naar 'tweede lid', onderscheidenlijk 'derde lid';
- c) te kiezen voor 'gemeentearchivaris' in artikel 2, opschrift en eerste en tweede lid, artikel 3, onder a en b, en artikel 4 (als er voor gekozen wordt dit artikel over te nemen) en op diverse plekken in de artikelsgewijze toelichting bij die artikelen;
- d) de facultatieve passage in de algemene toelichting over te nemen;
- e) de facultatieve passage in de eerste en derde alinea van de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2 niet over te nemen.

Gemeenten die niet beschikken over een gediplomeerde gemeentearchivaris dienen:

- a) te kiezen voor 'artikel 149 van de Gemeentewet' in de aanhef;
- b) het facultatieve eerste lid bij artikel 2 (artikel I, onderdeel A, van het model raadsbesluit) over te nemen;
- c) te kiezen voor 'gemeentesecretaris' in artikel 2, opschrift en tweede en derde lid, artikel 3, onder a en b, en 4 (als er voor gekozen wordt dit artikel over te nemen) en op diverse plekken in de artikelsgewijze toelichting bij die artikelen;
- d) de facultatieve passage in de algemene toelichting niet over te nemen;
- e) de facultatieve passage in de eerste en derde alinea van de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2 over te nemen.

Gemeenten die het facultatieve artikel 4 over de beschikbaarstelling van gegevens voor verantwoording, toezicht en publicatie uit de VNG Model Archiefverordening 2017 hadden overgenomen, kunnen dit artikel laten vervallen in verband met het vervallen van de voorziening op Waarstaatjegemeente.nl. Hiertoe dient artikel I, onderdeel B, van het model raadsbesluit.

Gemeenten die het artikel niet in hun verordening hadden opgenomen, hoeven artikel I, onderdeel B, van het model raadsbesluit vanzelfsprekend niet over te nemen.

In de toelichting bij artikel 4 (nieuw) over het opnemen van archieven van particulieren in de archiefbewaarplaats is verduidelijkt dat voor het beheer van archiefbescheiden voldoende middelen beschikbaar dienen te worden gesteld door burgemeester en wethouders binnen de begrotingskaders gesteld door de raad, behoudens gevallen waarin met eigenaren is overeengekomen dat het beheer van de archiefbescheiden op hun kosten plaatsvindt. Daarnaast zijn enkele redactionele wijzigingen ter verduidelijking doorgevoerd.

Dit artikel is als facultatief aangemerkt omdat het permanent bewaren en beheren van bescheiden van particulieren niet tot de gemeentelijke taken behoort die direct voortvloeien uit de Archiefwet. Gemeenten die deze mogelijkheid uitdrukkelijk willen openstellen, kunnen – voor zover zij dit niet reeds hebben gedaan – dit artikel overnemen. In dat geval dienen ook de facultatieve verwijzing naar artikel 149 van de Gemeentewet (in de aanhef van de verordening) en de facultatieve zinsneden in de tweede alinea van de artikelsgewijze toelichting bij artikel 2 overgenomen te worden.

In de algemene toelichting is onder het kopje 'Raadplegen archiefbescheiden, opmaken afschriften, bewerkingen e.d.' voor de tarieven de optie toegevoegd om te verwijzen naar de tarieven van het Rijk gehanteerd door het Regionaal Historisch Centrum (RHC). Dit is uitsluitend van belang voor gemeenten die één van de 11 RHC's waarbij het Rijk deelneemt in de gemeenschappelijke regeling, als archiefbewaarplaats hebben aangewezen.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized initial 'P' followed by a long, sweeping horizontal line that ends in a small hook.

P.W. Jeroense
Plaatsvervangend algemeen directeur

Was-wordt-tabel Wijziging Model Archiefverordening 2017

Leeswijzer modelbepalingen

- [iets] = facultatief.
- [iets **OF** iets] = keuze te maken door gemeente.

In de 'bestaande tekst' zijn de woorden en leestekens waaraan iets verandert, *cursief* gezet en – als het een facultatieve bepaling betreft – eveneens onderstreept (aangezien dan de hele bepaling cursief is i.v.m. het facultatieve karakter). In de 'nieuwe tekst' zijn de nieuwe woorden en leestekens **vet** gedrukt.

Artikel 2 (artikel I, onderdeel A, van het wijzigingsbesluit) wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
<p>Artikel 2. Taken [gemeentearchivaris OF gemeentesecretaris]</p> <p>1. De [gemeentearchivaris OF gemeentesecretaris] brengt [twee]jaarlijks aan burgemeester en wethouders verslag uit over het beheer van de archiefbewaarplaats en de archiefbescheiden die hiernaartoe zijn overgebracht en over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.</p> <p>2. De [gemeentearchivaris OF gemeentesecretaris] kan daarnaast op verzoek of op eigen initiatief advies uitbrengen aan [burgemeester en wethouders OF de gemeentesecretaris] over het beheer van de archiefbewaarplaats en de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.</p>	<p>Artikel 2. Taken [gemeentearchivaris OF gemeentesecretaris] [1. In afwijking van artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995 is, onder de bevelen van burgemeester en wethouders, de gemeentesecretaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995 ten aanzien van het beheer van de archiefbescheiden van gemeentelijke organen voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.]</p> <p>2. De [gemeentearchivaris OF gemeentesecretaris] brengt [twee]jaarlijks aan burgemeester en wethouders verslag uit over het beheer van de archiefbewaarplaats en de archiefbescheiden die hiernaartoe zijn overgebracht en over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.</p> <p>3. De [gemeentearchivaris OF gemeentesecretaris] kan daarnaast op verzoek of op eigen initiatief advies uitbrengen aan [burgemeester en wethouders OF de gemeentesecretaris] over het beheer van de archiefbewaarplaats en de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.</p>

Artikel 4 (artikel I, onderdeel B, van het wijzigingsbesluit) wordt als volgt gewijzigd:

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
[Artikel 4. Beschikbaarstelling gegevens voor	

<p><u>verantwoording, toezicht en publicatie</u> <i>Burgemeester en wethouders dragen zorg voor het beschikbaar stellen en uploaden van gegevens ten behoeve van de verantwoording aan de gemeenteraad en het interbestuurlijke archieftoezicht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het informatiesysteem dat het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten of diens opvolger daarvoor ter beschikking stelt.</i></p>	
---	--

Toelichting

Algemeen

De aanpassingen in de [citeertitel **Archiefverordening 2017**] strekken er in de eerste plaats toe het arrangement voor het toezicht op de niet naar de archiefbewaarplaats overgebrachte archieven in gevallen waarbij geen archivaris is benoemd te verduidelijken. Daarnaast wordt de Archiefverordening 2017 geactualiseerd in verband met het afsluiten van het toezichtdomein op Waarstaatjegemeente.nl, als gevolg waarvan het artikel dat betrekking had op beschikbaarstelling van gegevens voor verantwoording, toezicht en publicatie komt te vervallen.

Artikelsgewijs

Artikel I, onderdeel A

Met dit onderdeel wordt in artikel 2, onder vernummering van het eerste en tweede lid tot het tweede en derde lid, een eerste lid ingevoegd waarin – in afwijking van artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995 – is bepaald dat het beheer van de archiefbescheiden van gemeentelijke organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats, uitgevoerd wordt door de gemeentesecretaris. De formulering van dit artikel sluit aan bij artikel 32, tweede lid, van die wet.

Artikel I, onderdeel B

Met dit onderdeel komt artikel 4 te vervallen, nu het toezichtdomein op waarstaatjegemeente.nl is afgesloten.

Leeswijzer modelbepalingen

- [...] of [iets] = door gemeente in te vullen.
- [(iets)] = een voorbeeld ter illustratie of uitleg voor gemeente.
- [/iets] = facultatief.
- Combinaties zijn ook mogelijk.

MODEL RAADSBSLUIT WIJZIGING ARCHIEFVERORDENING 2017

De raad van de gemeente **[naam gemeente]** ;
gelezen het voorstel van college van burgemeester en wethouders van **[datum en nummer]**;
gelet op artikel [...] van [...];
gezien het advies van de **[naam commissie]** ;
besluit :

Artikel I

De **[citeercitel Archiefverordening 2017]** wordt als volgt gewijzigd:

[A

In artikel 2 wordt, onder vernummering van het eerste en tweede lid tot het tweede en derde lid, een lid ingevoegd, luidende:

1. In afwijking van artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995 is, onder de bevelen van burgemeester en wethouders, de gemeentesecretaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995 ten aanzien van het beheer van de archiefbescheiden van gemeentelijke organen voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.]

[B

Leeswijzer modelbepalingen

- [...] of **[iets]** = door gemeente in te vullen.
- **[(iets)]** = een voorbeeld ter illustratie of uitleg voor gemeente.
- *[iets]* = facultatief.
- Combinaties zijn ook mogelijk.

Artikel 4 vervalt, onder vernummering van de artikelen 5 tot en met 7 tot 4 tot en met 6.]

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op **[datum]**.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van **[datum raadsvergadering]**.

De voorzitter,

De griffier,

Model Archiefverordening 2017

(Laatst gewijzigd: ~~08-05-2017~~25-07-2018)

Leeswijzer modelbepalingen

- (bijvoorbeeld) [citeertitel oude verordening] of [datum] = door gemeente in te vullen, zie bijvoorbeeld artikel 6.

- [iets] = facultatief, zie bijvoorbeeld artikelen ~~en 4 en 5~~ 2, eerste lid.

- [iets **OF** iets] = door gemeente te kiezen, zie bijvoorbeeld artikel 2, ~~eerste en~~ en derde lid.

Nadere uitleg is opgenomen in de implementatiehandleiding, onderdeel van de bij deze modelverordening behorende ledenbrief.

De raad van de gemeente [naam gemeente];
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van [datum en nummer];
gelet op de artikelen 30, eerste lid[, en 32, tweede lid,] van de Archiefwet 1995 [en artikel 149 van de Gemeentewet];
gezien het advies van de [naam commissie];
besluit vast te stellen de Archiefverordening [naam gemeente en eventueel jaartal]:

Artikel 1. Zorgplicht burgemeester en wethouders

1. Burgemeester en wethouders dragen zorg voor het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid ter zake van de wettelijke taken en verantwoordelijkheden op grond van de Archiefwet 1995 en de interne regels ten behoeve van het beheer van archiefbescheiden van de gemeentelijke organen.
2. Burgemeester en wethouders dragen hierbij zorg voor de onderlinge samenhang met andere onderdelen van het gemeentelijk informatiebeleid en treffen daartoe de nodige maatregelen.

Artikel 2. Taken [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris]

[1. In afwijking van artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet 1995 is, onder de bevelen van burgemeester en wethouders, de gemeentesecretaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995 ten aanzien van het beheer van de archiefbescheiden van gemeentelijke organen voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats.]

24. De [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] brengt [twee]jaarlijks aan burgemeester en wethouders verslag uit over het beheer van de archiefbewaarplaats en de archiefbescheiden die hiernaartoe zijn overgebracht en over het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.

32. De [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] kan daarnaast op verzoek of op eigen initiatief advies uitbrengen aan [burgemeester en wethouders **OF** de gemeentesecretaris] over het beheer van de archiefbewaarplaats en de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats.

Artikel 3. Verantwoording door burgemeester en wethouders

Burgemeester en wethouders informeren de gemeenteraad [*twee*]jaarlijks over de uitoefening van de aan hen opgedragen zorg voor de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen. Zij voegen daarbij in ieder geval:

- a. het verslag van de [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris], bedoeld in artikel 2, eerste lid;
- b. voor zover van toepassing, de gedurende de betreffende periode door de [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] aan hen uitgebrachte adviezen, bedoeld in artikel 2, tweede lid, en
- c. een voorstel voor de in het kader van de zorgplicht voor de archiefbescheiden te treffen maatregelen, zo nodig voorzien van een kostenraming.

~~[Artikel 4. Beschikbaarstelling gegevens voor verantwoording, toezicht en publicatie
Burgemeester en wethouders dragen zorg voor het beschikbaar stellen en uploaden van gegevens ten behoeve van de verantwoording aan de gemeenteraad en het interbestuurlijke archieftoezicht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het informatiesysteem dat het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten of diens opvolger daarvoor ter beschikking stelt.]~~

[Artikel 45. Opname in de archiefbewaarplaats van bescheiden van particulieren
De [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] kan met instemming van de rechthebbende bescheiden van instellingen of personen, ongeacht hun vorm, in de archiefbewaarplaats opnemen als deze naar zijn oordeel van historische waarde zijn.]

Artikel 65. Intrekking oude verordening

De [citeertitel oude verordening] wordt ingetrokken.

Artikel 67. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op [datum].
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Archiefverordening [naam gemeente en eventueel jaartal].

Aldus vastgesteld in de vergadering van de gemeente [naam gemeente],
[datum].

Voorzitter,

Griffier,

Toelichting

Algemeen

De Archiefwet 1995 (hierna: Archiefwet) legt de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeentelijke overheidsorganen (zoals de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders, de burgemeester, de griffie en gemeentelijke privaatrechtelijke rechtspersonen zoals bedoeld in artikel 160 van de Gemeentewet met één of meer publiekrechtelijke bevoegdheden) alsmede de gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt zonder openbaar lichaam en/of die taken in mandaat uitvoeren, bij burgemeester en wethouders, zie artikel 30, eerste lid, in samenhang met artikel 1, onderdeel b. Artikel 30 bevat bovendien de opdracht voor de gemeenteraad om een verordening vast te stellen, die aan gedeputeerde staten moet worden medegedeeld, overeenkomstig waarvan burgemeester en wethouders deze zorgplicht moeten uitvoeren. Uiteraard tevens met inachtneming van de specifieke kaders die de Archiefwet, het Archiefbesluit 1995 en de Archiefregeling daarvoor stellen én in lijn met de toepasselijke algemene regels van onder meer de Algemene wet bestuursrecht en de Gemeentewet.

[Verder bevat artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet een opdracht aan de gemeenteraad om bij verordening regels te stellen ten aanzien van het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens Archiefwet door de gemeentearchivaris ten aanzien van het beheer van archiefbescheiden die niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarpplaats.]

Aspecten die al in deze 'hogere regelgeving' zijn geregeld en die (automatisch) doorwerken, worden uit het oogpunt van goede regelgeving niet 'herhaald' in deze verordening. Ook bevat deze verordening geen regels ten aanzien van taken en bevoegdheden die rechtstreeks bij burgemeester en wethouders zijn belegd (en ten aanzien waarvan de gemeenteraad geen uitdrukkelijke regelgevende bevoegdheid is toebedeeld). Dit betreft o.a. de bevoegdheid om een gemeentelijke archiefbewaarpplaats aan te wijzen (volgt al uit artikel 31 van de Archiefwet), de taak ervoor zorg te dragen dat het beheer van de archiefbescheiden voldoet aan toetsbare eisen van een door burgemeester en wethouders toe te passen kwaliteitssysteem (volgt al uit artikel 16 van de Archiefregeling) en het benoemen, schorsen en ontslaan van personeel (bevoegdheid is al geregeld in artikel 160, eerste lid, aanhef en onder d, van de Gemeentewet).

Begrippen

Deze verordening bevat geen begripsbepalingen, aangezien deze hier overbodig zijn. Dit geldt in de eerste plaats voor die begrippen die al in de Archiefwet gedefinieerd zijn (zoals 'archiefbescheiden'). Deze gelden onverminderd ook voor deze verordening, afwijken is niet mogelijk. Ten aanzien van andere (in het verleden wel opgenomen) begrippen geldt dat het gebruik in de context van deze verordening niet tot misverstanden zal leiden (zoals 'gemeentearchivaris'), dat ze dermate weinig worden gebruikt dat voluit schrijven de voorkeur heeft (zoals 'wet') of dat ze zelfs helemaal niet meer voorkomen in deze sterk gedereguleerde verordening (zoals 'beheerder').

Voor de goede orde, het begrip 'archiefbescheiden' kan ten onrechte de suggestie wekken dat het slechts om oudere, papieren documenten zou gaan. Dit is echter niet het geval, zoals

ook blijkt uit een nauwkeurige lezing van het begrip. Onder archiefbescheiden wordt overeenkomstig artikel 1, onder c, van de Archiefwet verstaan:

- 1°. bescheiden, ongeacht hun vorm, door de overheidsorganen ontvangen of opgemaakt en naar hun aard bestemd daaronder te berusten;
- 2°. bescheiden, ongeacht hun vorm, met overeenkomstige bestemming, ontvangen of opgemaakt door instellingen of personen, wier rechten of functies op enig overheidsorgaan zijn overgegaan;
- 3°. bescheiden, ongeacht hun vorm, welke ingevolge overeenkomsten met of beschikkingen van instellingen of personen dan wel uit anderen hoofde in een archiefbewaarplaats zijn opgenomen om daar te berusten;
- 4°. reproducties, ongeacht hun vorm, welke bij of krachtens de wet in de plaats zijn gesteld van de onder 1°, 2° of 3° bedoelde archiefbescheiden of welke op grond van het bepaalde in artikel 7 zijn vervaardigd.

Het gaat dus niet alleen om papieren, maar ook digitale archiefbescheiden waaronder databases, websites, agenda's en berichten via sociale media. Om misverstanden te voorkomen wordt in de praktijk ook vaak de meer neutrale term 'informatie' gehanteerd als er over 'archiefbescheiden' wordt gesproken of geschreven.

Zorg en beheer

Het begrip 'zorg' is niet gedefinieerd in de wet. In het algemeen – en in artikel 1 van deze verordening – wordt hieronder verstaan de (kaderstellende) bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het ontvangen, vervaardigen, bewaren en uiteindelijk vernietigen van de archiefbescheiden (die daarvoor in aanmerking komen) op een wijze waarmee de goede, geordende en toegankelijke staat gedurende de wettelijk voorgeschreven bewaartermijn is gewaarborgd en waarbij de authenticiteit van deze archiefbescheiden op ieder moment kan worden vastgesteld. Dit ter onderscheiding van het 'beheer' van de archiefbescheiden: de ambtelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de beheerwerkzaamheden, te weten het behouden, bewerken, benutten en ter raadpleging of gebruik ter beschikking stellen aan de ambtelijke organisatie en het publiek.

Door het informatiebeheer op orde te hebben wordt een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering mogelijk gemaakt, kent de gemeente haar eigen rechtspositie en die van anderen, is het mogelijk verantwoording af te leggen voor het gemeentelijk handelen en kan de blijvende bewaring van cultuurhistorische informatie worden gegarandeerd.

Raadplegen archiefbescheiden, opmaken afschriften, bewerkingen e.d.

De archiefbescheiden die in een archiefbewaarplaats berusten zijn openbaar, behoudens enkele uitzonderingsgevallen (zie de artikelen 15, 16 en 17 van de Archiefwet). Iedereen is, behoudens die uitzonderingsgevallen, bevoegd die archiefbescheiden kosteloos te raadplegen en daarvan of daaruit afbeeldingen, afschriften, uittreksels en bewerkingen te maken of op zijn kosten te doen maken. De tarieven die hiervoor in rekening worden gebracht zijn opgenomen in de [[citeertitel legesverordening OF \(verwijzing naar de tarieven van het Rijk gehanteerd door het Regionaal Historische Centrum\)](#)].

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die verdere toelichting behoeven, worden hieronder nader behandeld.

Artikel 1. Zorgplicht burgemeester en wethouders

Dit artikel vormt een uitwerking van de zorgplicht van burgemeester en wethouders. Naast de algemene bepalingen van de Archiefwet zijn verder in hoofdstuk 3 van de Archiefregeling voorschriften gesteld ten aanzien van de geordende en toegankelijke staat van archiefbescheiden. De Archiefregeling bevat tevens de verplichting voor burgemeester en wethouders om ervoor zorg te dragen dat het beheer van archiefbescheiden voldoet aan toetsbare eisen van een toe te passen kwaliteitssysteem.

Eerste lid

Dit onderdeel verplicht burgemeester en wethouders ervoor zorg te dragen dat beleid wordt geformuleerd en dat interne regels (zoals 'beheersregels' of een 'werkinstructie') worden opgesteld, beide ten behoeve van het beheer van archiefbescheiden van de gemeentelijke organen.

Tweede lid

De zorg voor archiefbescheiden staat niet op zichzelf; deze zorg maakt onderdeel uit van het gemeentelijk informatiebeleid in den brede. Burgemeester en wethouders dienen de zorg voor archiefbescheiden dan ook in samenhang te bezien en af te stemmen op domeinen als informatiemanagement, informatiearchitectuur, informatiebeveiliging, openbaarheid en persoonsgegevensbescherming en zo nodig daartoe maatregelen te treffen. Hierop ziet het tweede lid.

Artikel 2. Taken [gemeentearchivaris OF gemeentesecretaris]

Uit de Archiefwet volgt dat als er een gediplomeerde gemeentearchivaris is benoemd, deze de gemeentelijke archiefbewaarpplaats beheert en dat deze tevens – voor zover het betreft de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarpplaats – belast is met toezicht op de naleving van het bij of krachtens de wet bepaalde (artikel 32, eerste en tweede lid). Als er geen gediplomeerde gemeentearchivaris is benoemd, dan volgt uit de Archiefwet dat de gemeentesecretaris verantwoordelijk is voor het beheer van de archiefbewaarpplaats (zie artikel 32, eerste lid). [In dat geval regelt het eerste lid, in afwijking van artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet, dat de gemeentesecretaris belast is met het toezicht ten aanzien van het beheer van archiefbescheiden van gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarpplaats. Dit lid berust op de autonome verordenende bevoegdheid van artikel 149 Gemeentewet.]

Het eerste-tweede lid regelt de verplichting voor de [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] om periodiek verslag uit te brengen aan burgemeester en wethouders over enerzijds het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen [en *particulieren*] die zijn overgebracht naar[, *respectievelijk opgenomen in*] de archiefbewaarpplaats en anderzijds het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarpplaats. Zo nodig kunnen burgemeester en wethouders (mede) op basis van dit verslag besluiten voorzieningen te treffen ter uitoefening van de aan hen opgedragen zorg.

Ten behoeve van het opstellen van dit verslag heeft de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een raamwerk van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) van de Archiefwet ontwikkeld (een kapstok voor structurering van het verslag). Uiteindelijk hebben deze mede tot doel de versterking van het horizontale toezicht door de gemeenteraad op de zorg over en het beheer van archiefbescheiden conform de Archiefwet. Het verslag wordt door burgemeester en wethouders overeenkomstig artikel 3 ter beschikking gesteld aan de gemeenteraad. Voor gemeenten waar de gemeentesecretaris verantwoordelijk is voor het verslag geldt het volgende. Het is aan de gemeentesecretaris om een toezichtverslag in te kopen bij een deskundige, bij voorkeur een (gediplomeerde) archivaris, de auditdienst of een commercieel bedrijf, of zich te laten bijstaan bij het opstellen van het verslag door bijvoorbeeld een functionaris kwaliteitsbeleid. Zie tevens de VNG handreiking Horizontale verantwoording van de Archiefwet 1995 via Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) (april 2013).]

~~Uit de Archiefwet volgt verder dat als er een gediplomeerde gemeentearchivaris is benoemd, deze de gemeentelijke archiefbewaarplaats beheert en dat deze tevens — voor zover het betreft de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die niet zijn overgebracht naar een archiefbewaarplaats — belast is met toezicht op de naleving van het bij of krachtens de wet bepaalde (artikel 32, eerste en tweede lid). [Als er geen gediplomeerde gemeentearchivaris is benoemd, dan volgt uit de Archiefwet dat de gemeentesecretaris verantwoordelijk is voor het beheer van de archiefbewaarplaats (zie artikel 32, eerste lid). Als er geen gemeentearchivaris is benoemd, vindt het toezicht niet plaats op basis van artikel 32, tweede lid, van de Archiefwet, maar op grond van deze Archiefverordening op basis van artikel 149 van de Gemeentewet. Het is aan de gemeentesecretaris om het toezicht te beleggen binnen de interne controlefunctie van de bedrijfsvoering.]~~

Het opstellen van het verslag over het toezicht op het beheer van de niet-overgebrachte archiefbescheiden vraagt om een samenspel tussen de [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] en de feitelijk beheerders van de niet-overgebrachte archiefbescheiden. Deze laatsten beschikken immers over informatie over de prestaties in het kader van de uitvoering van de Archiefwet.

Op grond van het ~~tweede~~ derde lid kan de [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] ook op verzoek of eigen initiatief advies uitbrengen aan [burgemeester en wethouders **OF** de gemeentesecretaris] over het beheer van de archiefbewaarplaats (en de daarheen overgebrachte archiefbescheiden) en het beheer van de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen die (nog) niet daarheen zijn overgebracht. Een dergelijk advies zal in veel gevallen gepaard gaan met een voorstel om – in het belang van een goed beheer of toezicht – bepaalde voorzieningen te treffen.

Artikel 3. Verantwoording door burgemeester en wethouders

Burgemeester en wethouders informeren de gemeenteraad [twee]jaarlijks over de uitoefening van hun zorgplicht voor de archiefbescheiden van de gemeentelijke organen. Zij voegen daarbij in ieder geval: a) het verslag van de [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] (of de verslagen, als de verslaglegging neerslag krijgt in meerdere, afzonderlijke verslagen), b) de op verzoek of eigen initiatief van de [gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] aan hen uitgebrachte adviezen (zo die er zijn geweest in de periode

waarop ook de verslaglegging betrekking heeft) en c) een voorstel voor de in het kader van de zorgplicht voor de archiefbescheiden te treffen maatregelen, zo nodig voorzien van een kostenraming. Als er op te lossen knelpunten zijn, zal het onder c bedoelde voorstel neerkomen op een verbeterplan, dat gepaard kan gaan met een plan van aanpak. Als er aan de te treffen maatregelen extra kosten zijn verboden, dan zullen deze meegenomen moeten worden in de begrotingscyclus. Hierdoor wordt de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld burgemeester en wethouders te controleren ten aanzien van hun wettelijke zorgplicht. Ook wordt op deze wijze een cyclisch proces van beleidsvorming, begroting en financiering, uitvoering, controle en (financiële) verantwoording en bijstelling geborgd.

De informatie kan tevens gebruikt worden om in het kader van interbestuurlijk toezicht gedeputeerde staten te informeren. Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden, waarmee het toezicht door de provincie is gewijzigd. Dit betreft onder meer de bevoegdheid om systematische toezichtinformatie op te vragen, op grond van het aan de Gemeentewet toegevoegde artikel 124h. Het Besluit verstrekking systematische toezichtinformatie – dat uitvoering geeft aan artikel 124h – stelt verder regels aan het opvragen van deze toezichtinformatie, opdat gemeenten niet worden geconfronteerd met bovenmatige informatieverplichtingen. Daarbij past dat zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de gegevens die burgemeester en wethouders in het kader van hun horizontale verantwoording aan de gemeenteraden aanbieden.

~~[Artikel 4. Beschikbaarstelling gegevens voor verantwoording, toezicht en publicatie
In het provinciale Aanvullend beleidskader voor interbestuurlijk archieftoezicht is gesteld dat
wanneer de archief-KPI's op de juiste wijze worden ingevuld, burgemeester en wethouders
voldoen aan de informatieverplichting aan gedeputeerde staten. Als gebruik gemaakt wordt
van de informatievoorziening van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) is
daarvan sprake. De gegevens worden dan gepubliceerd op www.waarstaatjegemeente.nl en
zijn voor eenieder raadpleegbaar. Burgemeester en wethouders zijn dan bovendien
vrijgesteld van de verplichting tot verstrekking van de informatie aan gedeputeerde staten.]~~

[Artikel 45. Opname in de archiefbewaarplaats van bescheiden van particulieren
Veel particulieren, zoals personen, families, bedrijven, verenigingen,
geloofsgenootschappen, particuliere instellingen en stichtingen, hebben bescheiden
(documenten, foto's, prenten e.d.) met belangrijke historische waarde. Deze kunnen een
goede aanvulling zijn voor de collectie van het gemeentearchief en kunnen daarmee een
bredere kijk geven op het beeld van de maatschappij. Tevens kunnen bescheiden van
particulieren een aanvulling vormen op overheidsarchieven over bijzondere gebeurtenissen
of kwesties die van historisch belang zijn (zogenoemde 'hotspots'). Als het dergelijke
bescheiden van particulieren deze waarde hebben betreft en opname naar oordeel van de
[gemeentearchivaris **OF** gemeentesecretaris] gewenst is, kunnen ze op grond van dit artikel
worden opgenomen in de gemeentelijke archiefbewaarplaats het gemeentearchief. De
eigenaar van de bescheiden bepaalt de vorm van overdracht aan de gemeente (schenking,
bruikleen of inbewaringgeving). Afspraken over o.a. de openbaarheid kunnen worden
vastgelegd in een overeenkomst tussen de eigenaar en de beheerder van de
archiefbewaarplaats (artikel 16 van de Archiefwet). Voor het beheer van deze
archiefbescheiden dienen voldoende middelen beschikbaar te worden gesteld door

burgemeester en wethouders binnen de begrotingskaders gesteld door de raad. Dit met uitzondering van archiefbescheiden die in bewaring zijn gegeven en waarvan in overeengekomen dat het beheer daarvan door de eigenaar wordt vergoed.]

‡